

OPPI-ISIÄ IV F

Väinö Hotti

(nettikuva)

RISTO SANTALA

18.5.1929 – 26.9.2012

Väliotsikot ja teh. (ositt.) VHn

(nettikuva)

TAIVASTEN
VALTAKUNTA
VASTAAN
HYÖKÄTÄÄN

© Risto Santala
1965 Kirjana
julkaissut Kansan
Raamattuseuran
säätio 1965

MYTTIMIEHISTÄ JA HEIDÄN PYRKIMYKSISTÄÄN

Aikamme pahin sokea pilkku teologian alalla on puhe "myyteistä" ja "myyttien poistamisesta", "Entmythologisierung", jolloin eräät teologit tarjoutuvat aivankuin pelastamaan [Uuden testamentin](#) sanoman poistamalla siitä sen, minkä he luulevat olevan luonteeltaan "myyttistä". Mikä jalous! Tämä kurrimaito tarjotaan sitten evankeliumin sijasta.

*Jerusalemien hebrealaisen yliopiston Kuolleen meren kääröjä ja Uutta testamenttia luennoiva professori **David Flusser** sanoi kerran keskustellessamme teologien myyttienpoistamisinnosta: "**Entmythologisierung** ei ole käytännössä muuta kuin **Entrealisierung**, siis vieraannuttamista todellisuudesta." Kuitenkin tätä pyrkimystä 2 laajalti kiitellään. Professori Flusser sanoi kerran lempeään tapaansa: "Sen mitä kansallissosialistinen Saksa ei kyennyt tekemään yrittäessään hävittää kristinuskoo maasta, sen tulee varmasti Bultmann saamaan aikaan."*

[Rudolf Karl Bultmann](#) oli saksalainen luterilainen teologi, joka toimi Marburgin yliopiston Uuden testamentin tutkimuksen professorina. Hänet voidaan lukea teologisen eksistentialismin edustajiin. Bultmann opiskeli teologiaa Tübingenin, Berliinin ja Marburgin yliopistoissa. Wikipedia

RUDOLF BULTMANN (20.8.1884 – 30.7.1976). Nettikuva

RUDOLF BULTMANN

*Rudolf Bultmann on vaaraksi kirkolle siinä, että hän vaatii kyllä Uuden testamentin tutkijalta "elämänyhteyttä" tutkimuskohteeseensa, ja loistavana sananselittäjänä hän pyrkii osoittamaan kunkin Uuden testamentin lausuman alkuperäisen taustan, niiden **Sitz im Leben'in** - mutta toisaalta Bultmann projisoi selityksensä myyttiolettamuksensa lävitse: hänelle evankeliumi on miltei kokonaan hellenistinen "saarna", **keerygma**. Ja kuten prof. **Rafael Gyllenberg** tunnustaa kirjassa *Teologia etsii suuntaa*, "keerygmassa ja siis myös evankeliumeissa julistettu Kristus ei ole historiallinen Jeesus, vaan uskon ja jumalanpalveluksen Kristus. Uskonnonhistoriallisen tutkimuksen kieltä käyttäen Kristusjulistus oli kulttilegenda ja evankeliumit laajennettuja kulttilegendoja", (s. 44). Bultmann hylkää käytännössä miltei kaiken Jeesuksen historiallisen merkityksen ja evankeliumien keskeisen sanoman, mutta eksistenssifilosofina ja dialektisen teologian aseina hän jälleen rakentaa evankeliumin "jäännöksistä" Kristus-keerygmansa, missä itse julistuksesta käytännössä tehdään kristinusko. Bultmannin mielestä historiallinen Jeesus ja kirkon julistama Jeesus ovat kaksi eri asiaa. Bultmann puhuu kyllä ristin salaisuudesta ja ylösnousemuselämän voitosta, mutta näillä sanoilla on hänen esityksessään toinen merkitys kuin Uudessa testamentissa. Bultmann itse sanoo Uuden testamentin teologiansa alussa: "Jeesuksen julistus kuuluu UT:n teologian edellytyksiin, mutta ei ole osa siitä."*

Bultmannin into puhdistaa kristinusko myyteistä on lopulta myös perusteeton - se on eräänlainen kumarrus vuosisatamme alun myyttikeskustelulle. Ja kun kumarrus tapahtuu luterilaisen kirkon teologian nimessä, meidän tulisi vieläkin ehdottomammin hävetä tällaista luopumusta. Tahtoessaan tehdä Uuden testamentin sanomasta reaalisemman, hän on sortunut Entrealisierung'iin, todellisuudesta vieraannuttamiseen. Bultmannin tavoin tulkittu Jeesus puhuu aivankuin sähkösanomatyylillä - vain osa evankeliumeista on Bultmannista Jeesuksen tuotetta. Myös koko eskatologinen sanoma on steriloitu pois evankeliumeista. Kun aikoinaan Rousseau ihmetteli Jeesuksen opin elimellistä yhteyttä ja suuruutta ja sanoi: "Ystävänä, tuollaisia asioita ei keksitä. Tosiasiat Sokrateesta, jonka olemassa-oloa ei kukaan epäile, ovat paljon heikommin perustellut kuin ne, mitkä kerrotaan Jeesus Nasaretilaisesta", ja kun hän totesi, että "olisi paljon vaikeampi selittää useamman miehen yhteissopimuksesta laatineen evankeliumit, kuin että yksi mies on antanut niille aineiston - sillä näiden olisi pitänyt olla suurempia kuin evankeliumien sankarin itsensä", niin nyt arvelee Bultmann alkuseurakunnan saarnaajien yhtäkkiä yltäneen jokseenkin ihmeelliseen viisauteen ja yhtenäisyyteen, vaikkakin evankeliumien opetuslapsien parhaimmistosta esittämä kuva jo kumoaa tällaisen teorian.

Bultmannia saatetaan kiittää "kunnioitettavasta pelottomuudesta" hänen purkaessaan evankeliumia ja pyrkiessään omavaltaisesti "vastustamattoman kokonaisnäkemyksen tarpeen" vuoksi laatimaan "myyttinäkemystään".

Bultmannin oletuksen mukaan alkukirkon synty on a) Jerusalemin äitikirkon ja b) hellenististen seurakuntien keerygman tulosta.

Johanneksen evankeliumin prologi ja sen maininta, että kaikki on saanut syntynsä Sanan, logoksen, kautta, vaikutti pitkähkön ajan Bultmannin oppilaissa niin, että Johanneksen evankeliumista tehtiin teologinen torso ja se esitettiin usein epäperäisten eli apokryfisten evankeliumien perään (Ks. esim. Gyllenbergin UT:n johdanto-oppia ss. 175-185).

KEERYGMAA VASTAAN

*Mainittakoon tässä, että Johanneksen evankeliumin luonnollisin lähtökohta on juutalainen jokapäiväinen kiitosrukous sellaisista ruoista ja lahjoista, joiden alkuperä ei ole "maasta". Tänäkin päivänä siunataan varsinaisen aterian jälkeen tuodut antimet seuraavasti: "**Baruuch attaa Adonai, Eloheinuu Meleck ha-oolam, shehakkol nihjaa bidvaroo**", 'Ole siunattu Sinä Herra, Jumalamme, Maailman Kuningas siitä, että kaikki on tehty Hänen Sanallaan'.*

*Lisäksi on v. 1947 löydetyissä Kuolleen meren kääröissä nelisen vastinetta *), jotka ilmaisevat: "Sinun Sanasi kautta on kaikki saanut syntynsä ja ilman Sinua ei ole mitään tehty", hoodajoot I: 19. Kyseisten kääröjen vuoksi on gnoosis-teoria Uuden testamentin selityksen lähtökohtana suuresti väistynyt, ja suurin osa teologeista on palauttanut takaisin leikkelemälleen torsolle sen jäsenet.*

Reaalisin todistus Bultmannin keerygma-ajatuksen liiallista korostusta vastaan on asia, jonka jokainen maallikkokin voi terveellä järjellä todeta: Kun seuraa Uuden testamentin ainoita saarnaesimerkkejä, jotka ovat Apostolien teoissa, huomaa heti niiden luonteen olevan aivan epähelleeninen. Pietarin, Stefanuksen ja Paavalin puheista on laajat esimerkit [Apostolien teoissa](#), ja ne ovat täysin [Vanhan testamentin](#) profetioiden hapattamat. Ne puhuvat pääasiassa Jumalan sanan lupauksista, Jeesuksen kärsimyksestä ja kuolemasta, ylösnousemuksesta, syntien anteeksisaamisesta Jeesuksen nimessä sekä viimeisestä tuomiosta. Katso [Ap.t. 1: 15-25, 2: 14-40, 3: 12-26, 4: 8-12, 7: 1-53, 10: 34-44, 13: 16-41, 17: 2-3 ja 23-31, 22: 1-21, 26: 2-23](#). Tuntuisi oudolta ajatella, että samat miehet (esim. Pietari ja Paavali), jotka saarnasivat Apostolien teoissa täysin epähelleenisesti, olisivat toimineet toisessa hengessä vaikuttaessaan evankeliumien keräämiseen ja niiden tulkintaan.

JEESUS ON LOGOS

Jumalan Sanasta, logoksesta, joka ilmestyi meille Jeesuksessa, sanotaan kreikaksi: **panta di autuu egeneto**, 'kaikki on saanut syntynsä Hänen kauttaan' (Ks. [Miika 5: 1, Sananl. 30: 4-6, Kol. 1: 16-17 ja Ilm. 4: 11](#)). Juuri samaa kreikkalaista sanontaa toistivat juutalaiset useasti päivittäin siunatessaan eväänsä: "**Hakkol nihjaa bidvaroo**", 'kaikki on saanut syntynsä Hänen Sanassaan'. Ei tässä ole mitään vierasta hapatusta. Miksi yrittää projisoida Uuden testamentin sanoma aina hellenistisistä käsitteistä unohtaen sen alkuperäisen juutalaisen taustan?

Jos jumaluusopissa olisi kysymys vain yksityismielipiteistä, voisi kirkon sisäiset epäuskon hyökkäykset ohittaa pelkällä olankohautuksella. Mutta on kysymys koko Jumalan valtakunnan työstä ja ihmissieluista. Jos omaantuntoonsa ja Jumalan sanaan pitäytyvän papin on vaiettava Bultmannista, mistä hänen lopulta on lupa huutaa? *Ipcha 4 mistabra-sanontaa käyttäkseni tahtoisin sanoa: Bultmann on tyyppillinen sabotaasi*" henki kirkon teologiassa. Tämäkin lienee liian kiltisti ja kesyesti sanottu. Juuri Bultmann on iskostanut nuoren teologipalven sydämeen ajatuksen, että Uusi testamentti olisi myyttikokoelma ja että vasta meidän saarnamme, keerygmamme, ja meidän uskomme pätevöittää Uuden testamentin tarkoitukset. Olen tavannut liian monta tällaista nuorta bultmannilaista enkä voi sanoa muuta kuin "vae victis", voi voitettuja.

Apostoli Pietari kirjoittaa toisen kirjeensä ensimmäisen luvun 16. jakeessa: **"Sillä me emme seuranneet viekkaasti sommiteltuja taruja tehdessämme teille tiettäväksi Herramme Jeesuksen Kristuksen voimaa ja tulemusta, vaan me olimme omin silmin nähneet hänen valtasuuruutensa."**

On murheellista todeta, että Saksassa on nykyään laajoja alueita, joilla raamatulliseen uskoon perustuva avoin julistustyö on käynyt mahdottomaksi. Syynä pidetään bultmannismia. Muuan pappismies kertoi erään liberaalin kirkkoherran kieltäneen luterilaiselta papilta kirkkonsa käytön, koska tämä "vielä uskoi Jeesuksen ylösousemukseen". "Minä tulen julkisesti varoittamaan seurakuntaani teistä," hän sanoi, "mutta jos olisitte Bultmannin oppilas, voisin kyllä hyväksyä julistuksenne." Ei ole myöskään ihme, että englantilainen piispa John Robinson käyttää Bultmannia astinlautanaan kirjassaan *Rehellinen Jumalan edessä*. Näiden miesten eksyttävä voima piilee siinä, että heidän sanottavansa on sokaisevan samankaltaista pienissä yksityiskohdissaan - ero näkyy suurissa pääkysymyksissä. Onko tässä jotakin samaa kuin niissä "yökylväjissä", jotka Matteuksen evankeliumin [13: 25](#) mukaan kylvivät "lustetta nisun sekaan"? Lusteen ja nisun erohan näkyy vasta korjuuaikana.